

Sygn. akt **IC 200/22**

WYROK

WIMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 października 2022 r.

Sąd Rejonowy w Koninie, Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Magdalena Kuś

po rozpoznaniu w dniu 24 października 2022 r. w Koninie

na posiedzeniu niejawnym (art. 15zsz² ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych)

sprawy z powództwa: **Ł. K.**

przeciwko: (...) z **siedzibą w W.**

o zapłatę

I. Oddała powództwo.

II. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4.134 zł (cztery tysiące sto trzydzieści cztery złote) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów procesu.

III. Nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Koninie od powoda kwotę 376,47 zł (trzysta siedemdziesiąt sześć złotych czterdzieści siedem groszy) tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sędzia Magdalena Kuś

Sygn. akt IC 200/22

UZASADNIENIE

Powód Ł. K. wystąpił z powództwem przeciwko (...) z siedzibą w W. o zapłatę kwoty 21.475,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 9 listopada 2018 r., do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, iż w dniu 25 czerwca 2018 r., doszło do zdarzenia, w wyniku którego uszkodzeniu uległ samochód marki V. (...). Szkoda została zgłoszona pozwanemu. W związku z kolizją G. R. zawarł z powodem – jako wynajmującym – umowę najmu pojazdu zastępczego S. (...). Poszkodowany w celu rozliczenia najmu pojazdu zastępczego przelał na rzecz powoda roszczenie z tytułu prawa do odszkodowania pokrywającego koszt najmu pojazdu zastępczego. Okres najmu zakończył się w dniu 4 października 2018 r., i wyniósł 97 dni. Z tego tytułu powód wystawił fakturę z 8 października 2018 r., na kwotę 21.475,80 zł brutto. Powód wezwał pozwanego do zapłaty kosztów najmu pojazdu zastępczego, jednakże pozwany odmówił wypłaty.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w (...) z dnia 2 lutego 2022 r., w sprawie o sygn. akt I Nc 38/22 zasądzono na rzecz powoda kwotę 21.475,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie zgodnie z żądaniem pozwu oraz kosztami procesu.

Pozwany wniósł sprzeciw od ww. nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w (...), wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwany zakwestionował roszczenie powoda zarówno co do zasady jak i co do wysokości – okres najmu pojazdu zastępczego oraz stawkę czynszu najmu pojazdu zastępczego wskazując, że powód nie wykazał, aby uzasadniony był najem pojazdu jak również nie wykazał aby uzasadniony był najem pojazdu w żądanym przez niego okresie. Zarzucił powodowi naruszenie zasady minimalizacji skutków szkody wobec wynajęcia samochodu w sytuacji, gdy poszkodowany posiadał drugi samochód w chwili zdarzenia. Nadto w jego ocenie powód nie sprostał ciężarowi dowodu w zakresie przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 czerwca 2018 r., doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzeniu uległ pojazd marki V. (...) nr rej. (...), stanowiący własność G. R.. Sprawcą kolizji był kierowca pojazdu marki H. (...), który w dniu zdarzenia nie posiadał obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności OC.

/dowód: okoliczności bezsporne, zeznania świadka G. R. k.79v, akta szkody/

Pojazd marki V. (...) nr rej. (...) uszkodzony w wyniku zdarzenia z dnia 25 czerwca 2018 r., został sprzedany przez poszkodowanego w stanie uszkodzonym na przełomie ok. lipca i sierpnia 2018 r., za kwotę około 1.900 zł.

/dowód: zeznania świadka G. R. k. 79v/

W chwili zdarzenia poszkodowany G. R. posiadał dwa pojazdy:

- P. (...), nr rej. (...),

- V. (...), nr rej. (...),

Nadto żona powoda posiadała swój pojazd.

/dowód: pismo pozwanego z dnia 10.02.2022 r., k. 45, zeznania świadka G. R., k. 79v-80v/

Przez pierwsze dwa dni po zdarzeniu z dnia 25 czerwca 2018 r., poszkodowany G. R. korzystał ze swojego pojazdu marki P. (...), nr rej. (...).

/dowód: zeznania G. R. k. 79v-80v/

W dniu 28 czerwca 2018 r., G. R. sprzedał D. W. i K. M. samochód osobowy marki P. (...), nr rej. (...). G. R. poinformował D. W. – będącego dalszym członkiem jego rodziny o chęci sprzedaży przedmiotowego pojazdu ok. 1 – 2 dni przed zawarciem umowy. Kupujący zapłacili za przedmiotowy pojazd około 6.000 zł. W momencie sprzedaży wskazany pojazd był zdalny do jazdy, wymagał jedynie drobnych napraw lakierniczo – blacharskich, tj. miał wgnieciony próg. Po jego zakupie kupujący odjechali nim do swojego miejsca zamieszkania. D. W. oraz K. M. nie śpieszyło się ze sfinalizowaniem sprzedaży, albowiem K. M. posiadała do dyspozycji inny pojazd, który na co dzień użytkowała, przy czym pojazd marki P. (...) był zakupiony właśnie do jej użytku. Zatem zakup pojazdu przez kupujących nie był zakupem pilnym. Kupujący bez żadnych przeszkód zgodziliby się na dalsze użytkowanie pojazdu P. (...) przez G. R.. Poszkodowany mógł zwrócić się do kupujących z prośbą o dalsze użytkowanie na czas likwidacji szkody.

/dowód: umowa kupna – sprzedaży samochodu k. 47, częściowo zeznania świadka D. W., k. 79v, częściowo zeznania świadka G. R., k. 79v-80v, zeznania świadka K. M., k. 121v/

W dniu 29 czerwca 2018 r., poszkodowany G. R. sporządził oświadczenie w którym oświadczył, że konieczność wynajęcia pojazdu zastępczego uzasadniona jest w szczególności wykorzystywaniem auta w celu zapewnienia potrzeb życiowych, przy czym nie posiada innych pojazdów, które mogłyby zaspokoić potrzeby transportowe w tym zakresie.

/dowód: oświadczenie poszkodowanego z dnia 29.06.2018 r., k. 11/

Także w dniu 29 czerwca 2018 r., poszkodowany G. R. zawarł z powodem umowę najmu pojazdu zastępczego marki S. (...). Tego samego dnia G. R. zawarł z powodem umowę cesji wierzytelności za najem pojazdu zastępczego. Zgodnie z § 2 ww. umowy cesjonariusz, a zatem powód zobowiązał się do niezwłocznego zawiadomienia zakładu ubezpieczeń o dokonanej cesji wierzytelności. Zwrot pojazdu zastępczego nastąpił w dniu 4 października 2018 r. Powód zawiadomił pozwanego o dokonaniu cesji dopiero w dniu 10.10.2018 r.

/dowód: umowa najmu pojazdu k. 9, umowa cesji wierzytelności k. 12, zeznania świadka G. R., k. 80-80v, korespondencja e-mail, k. 116-118/

Decyzją z dnia 25 września 2018 r., pozwany przyznał G. R. odszkodowanie w łącznej kwocie 9.300 zł, na które składało się odszkodowanie z tytułu holowania w kwocie 300 zł oraz odszkodowanie za uszkodzony pojazd 9.000 zł.

Pozwany przyznał odszkodowanie tytułem likwidacji szkody całkowitej.

/dowód: decyzja przyznająca odszkodowanie z dnia 25.09.2018 r., k. 97/

W dniu 8 października 2018 r., tytułem wynajmu pojazdu zastępczego powód wystawił fakturę VAT na kwotę 21.475,80 zł, która wynikała z najmu pojazdu przez okres 97 dni.

Stawka za najem pojazdu wynosiła 180 zł netto za dobę najmu.

/dowód: faktura VAT nr (...) k. 10/

Pojazd uszkodzony marki V. (...) nr rej. (...) oraz pojazd wynajęty S. (...) nr rej. (...) należą do tej samej klasy pojazdu, klasy (...). Pojazd marki P. (...) należy do segmentu C.

Średnia stawka za najem pojazdu S. (...) nr rej. (...) w segmencie (...) w połowie 2018 wynosiła od 190 – 291 zł netto za dobę najmu, bez limitu kilometrów i kaucji oraz brak płatności gotówką przy cesji wierzytelności.

Średnia stawka za podstawienie i odbiór pojazdu stosowana przez firmy wynajmujące wynosiła 2 zł netto za jeden kilometr.

/dowód: opinia biegłego w dziedzinie pojazdów mechanicznych i techniki samochodowej T. K., k. 137-141, (...)p./307/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy, akt szkody, opinii biegłego T. K., zeznań świadka K. M. oraz częściowo zeznań świadków G. R. i D. W..

Jako wiarygodne w całości Sąd potraktował zeznania świadka K. M., nie mając podstaw do ich kwestionowania. Zeznania te korespondowały z zebrany materiałem dowodowym, były szczerze, logiczne i konsekwentne.

Jeśli chodzi o zeznania świadka D. W., to Sąd nie dał wiary twierdzeniom świadka jakoby proces zakupu pojazdu trwał blisko tydzień, albowiem jak wskazała ostatecznie świadek K. M., samochód został zakupiony w krótkim okresie czasu (nawet ok. 1 – 2 dni) po tym, jako poszkodowany poinformował o chęci sprzedaży pojazdu. W pozostałym zakresie zeznania świadka zasługiwały na wiarę, przy czym były one bardzo lakoniczne, świadek zaslaniał się niepamięcią, np. odnośnie kwoty za jaką pojazd został zakupiony.

Zeznania świadka G. R. zasługiwały na wiarę jedynie częściowo. Sąd nie dał wiary twierdzeniom poszkodowanego, jakoby nie posiadał pieniędzy na zakup pojazdu w miejsce uszkodzonego w kolizji pojazdu V. (...). Jak wynika ze zgromadzonego materiału pieniądze ze sprzedaży P. (...) zostały przeznaczone na zakup nowego auta, podobnie jak pieniądze ze sprzedaży wraku, co łącznie daje kwotę ok. 8.000 zł. Biorąc pod uwagę ówczesne miesięczne dochody poszkodowanego i jego żony (ok. 6.000 zł łącznie) nie wydaje się niemożliwym dołożenie ok. 2.000 zł i zakup pojazdu zbliżonego do uszkodzonego bez konieczności oczekiwania na wypłatę odszkodowania przez pozwanego, a tym samym zminimalizowanie szkody. Jako niewiarygodne Sąd uznał zeznania jakoby nawet dwa tygodnie przed szkodą zgłaszał D. W. chęć sprzedaży pojazdu P. (...). Powyższe nie zostało udowodnione. Podobnie Sąd nie dał wiary twierdzeniom odnośnie ogłoszenia oferty na (...), tym bardziej, że świadek w końcu sam stwierdził, że możliwe, że jedynie myślał tym o ogłoszeniu, jednak tego nie zrobił.

Sąd oceniając dowody wynikające z dokumentów ujawnionych i przeprowadzonych na rozprawie stwierdził, że dowody te nie były przez strony kwestionowane. Nie mniej Sąd uznał za niewiarygodną treść umowy kupna sprzedaży samochodu marki P. (...), nr rej. (...) i wskazaną w niej wartość przedmiotu umowy ustaloną przez strony na kwotę 3.300 zł, albowiem z zeznań świadka K. M., którym Sąd dał wiarę wynika, iż przedmiotowy pojazd został zakupiony za kwotę około 6.000 zł.

Z doświadczenia życiowego oraz z praktyki orzeczniczej wiadome jest Sądowi, iż strony umowy kupna – sprzedaży dotyczącej m.in. zakupu samochodu osobowego w celu pomniejszenia obowiązku zapłaty podatku od czynności cywilnoprawnych spożywającego na kupującym (PCC-3) ustalają między sobą i wpisują do umowy mniejszą kwotę, za którą ów pojazd został zakupiony, natomiast w rzeczywistości faktyczna kwota jest większa.

Co do pozostałych dokumentów, Sąd nie znalazł podstaw aby odmówić im wiarygodności i prawdziwości treści w nich zawartych i tym samym dał im wiarę.

Sąd nie znalazł podstaw, aby kwestionować rzetelność i fachowość opinii biegłego. Opinia ta w ocenie Sądu była logiczna, jasna, pozbawiona sprzeczności i w sposób wyczerpujący dała odpowiedź na pytanie Sądu. Należy zauważyć, iż żadna ze stron nie złożyła zastrzeżeń do opinii.

Należy podkreślić, iż obowiązek wynikający z art. 6 k.c. w procesie jest realizowany poprzez zgłaszanie stosownych wniosków dowodowych celem udowodnienia okoliczności, na które powołuje się strona procesu. Stosownie do art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu obciążają stronę, która nie dopełniła ciążącego na niej obowiązku (por. wyrok SN z 15.07.1999 r. I CKN 415/99 LEX 83805). Należy również wskazać, iż samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (por. wyrok SN z 22.11.2001 r. I PKN 660/00, Wokanda 2002/7-8/44). Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy każda ze stron jest reprezentowana przez fachowego pełnomocnika. Nie jest w takiej sytuacji obowiązkiem Sądu dopuszczanie dowodów z urzędu aby zastąpić bierność strony. Prowadzenie w takiej sytuacji postępowania z urzędu w istocie rzeczy stanowi faworyzowanie jednej ze stron kosztem drugiej do czego obowiązujące przepisy nie stwarzają żadnych podstaw. Działanie sądu z urzędu może, bowiem prowadzić do naruszenia prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron (por. wyrok SN z 12.12.2000 r., V CKN 175/00, OSP 2001/7-8/116 z glosą aprobowaną Broniewicza OSP 2001/7-8/116, uchwała składu 7 sędziów SN z 19.05.2000 r. III CZP 4/00, OSNC 2000/11/195). Postępowanie cywilne jest bowiem postępowaniem kontradyktoryjnym, gdzie aktywność dowodowa obciąża strony procesu. Wszelkie działania Sądu z urzędu mogłyby być poczytane jako naruszające zasadę równych praw stron gdyż w istocie rzeczy prowadziłyby do faworyzowania jednej ze stron procesu na niekorzyść drugiej. W tej kwestii należy wskazać, na art. 3 k.p.c. czy art. 232 k.p.c. Możliwość podejmowania inicjatywny dowodowej przez sąd może mieć jedynie charakter wyjątkowy w sytuacji rażącej nierównowagi procesowej stron, gdy dany dowód jest niezbędny do rozstrzygnięcia, a strona sama z przyczyn wewnętrznych nie jest w stanie przejawiać inicjatywy dowodowej. Z taką sytuacją zdaniem Sądu nie mamy

do czynienia w niniejszej sprawie. Każda ze stron jest reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, który ma świadomość praw i obowiązków oraz konsekwencji swych działań czy zaniechań.

Należy podkreślić, iż ramy swobodnej oceny dowodów są wyznaczone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność odnosi do pozostałego materiału dowodowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2002 r., I PKN 106/01). Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to ocena ta musi być uznana za prawidłową, chociażby w równym stopniu z tego samego materiału dowodowego można byłoby wysnuć wnioski odmienne.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód Ł. K. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) z siedzibą w W. kwoty 21.475,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi za okres od dnia 9 listopada 2018 r., do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w związku z uszkodzeniem pojazdu marki V. (...) o numerze rejestracyjnym (...) w wyniku kolizji, za którą odpowiedzialność cywilną przyjął pozwany.

Pozwany wnosząc o oddalenie powództwa kwestionował żądanie pozwu co do zasadności najmu pojazdu zastępczego oraz jego uzasadnionego okresu.

W pierwszej kolejności podnieść należy, iż przepis art. 509 § 1 k.c. stanowi, że wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Natomiast zgodnie z § 2 ww. artykułu, wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki. W wyniku przelewu, na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki go wiązał z dłużnikiem. Wierzytelność, która ma stanowić przedmiot rozporządzenia, powinna być w dostateczny sposób oznaczona. Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego określenia stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywalna wierzytelność, a zatem oznaczenia stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia (wyrok SN z 5 listopada 1999 r., III CKN 423/98).

Powód w należyty sposób wykazał nabycie wierzytelności z tytułu odszkodowania, co potwierdza dowód z dokumentów w postaci umowy przelewu wierzytelności oraz zeznania świadka G. R., wskazujące na dokonany przelew wierzytelności.

Następnie zgodnie z treścią art. 822 § 1 i § 4 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Przedmiotem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest odpowiedzialność ubezpieczającego za szkody wyrządzone osobom trzecim. Jest to więc ubezpieczenie jego odpowiedzialności za wyrządzenie szkody opartej na zasadzie winy lub na zasadzie ryzyka. Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej sięga tak daleko, jak odpowiedzialność cywilna ubezpieczającego, a wysokość świadczeń ubezpieczyciela z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej jest determinowana wysokością zobowiązań odszkodowawczych ubezpieczającego. W związku z tym odpowiedzialność odszkodowawcza ubezpieczyciela jest taka, do jakiej zobowiązany byłby sprawca szkody, gdyby to od niego powód domagał się naprawienia szkody.

Sprawcą niniejszej kolizji był kierowca pojazdu marki H. (...), który w dniu zdarzenia nie posiadał obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności OC.

Zgodnie z treścią art. 98 ust. 1 pkt 3a ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym funduszu gwarancyjnym i polskim biurze ubezpieczycieli komunikacyjnych do zadań Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego należy zaspokajanie roszczeń z tytułu ubezpieczeń obowiązkowych, o których mowa w art. 4 pkt 1 i 2, w granicach określonych na podstawie przepisów rozdziałów 2 i 3, za szkody powstałe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na osobie, w mieniu, w mieniu i na osobie, gdy posiadacz zidentyfikowanego pojazdu mechanicznego, którego ruchem szkodę tę wyrządzono, nie był ubezpieczony obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Zgodnie z dyspozycją art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z których szkoda wynikła. W myśl § 2 niniejszego przepisu, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby szkody nie wyrządzono.

Przepis art. 361 § 2 k.c. statuuje zatem zasadę pełnego odszkodowania. Podstawową funkcją odszkodowania jest bowiem kompensacja, co oznacza, że odszkodowanie powinno przywrócić w majątku poszkodowanego stan rzeczy naruszony zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może ono jednak przewyższać wysokości faktycznie poniesionej szkody. Jednocześnie naprawieniu podlega jedynie taka szkoda, która pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wyrządzającym szkodę. Oceny, czy poniesienie określonych kosztów mieści się w ramach szkody i normalnego związku przyczynowego, należy dokonywać na podstawie indywidualnej sytuacji poszkodowanego i konkretnych okoliczności sprawy. Wskazać przy tym należy, że korzystanie z rzeczy nie stanowi samoistnej wartości majątkowej i w każdym przypadku należy badać, czy pozbawienie możliwości korzystania z rzeczy wywołało uszczerbek majątkowy poszkodowanego. W ocenie Sądu w obecnych czasach posiadanie samochodu nie jest dobrem luksusowym, z pojazdów korzysta się w wielu, choćby nawet najprostszych, czynnościach życia codziennego, stąd też brak pojazdu spowodowany kolizją powoduje dezorganizację życia lub pracy. Najem pojazdu zastępczego ma więc zapewnić poszkodowanemu normalne funkcjonowanie i wykonywanie czynności życia codziennego i nie można uzależniać go od możliwości korzystania przez poszkodowanego z komunikacji publicznej, tym bardziej, że pojazdy są nabywane nie tylko do realizacji codziennych czynności, ale również do potencjalnej możliwości skorzystania z nich wtedy, gdy zajdzie ku temu potrzeba. Jednakże w ocenie Sądu o zasadności najmu pojazdu zastępczego można mówić jedynie wtedy, gdy poszkodowany nie dysponuje innym pojazdem, którym mógłby zastąpić pojazd uszkodzony.

W przypadku tego rodzaju szkody, która jest wynikiem wtórnym zdarzenia (szkoda ta nie powstaje w momencie uszkodzenia pojazdu, ale dopiero skutek wynajęcia pojazdu zastępczego z powodu uszkodzenia samochodu) dla ustalenia zasadności roszczenia odszkodowawczego decydujące znaczenia ma ocena celowości i ekonomiczności powstałego kosztu związanego z wynajmem samochodu zastępczego. Celowość jest terminologią, która oznacza konieczność oceny zaistnienia związku przyczynowego pomiędzy uszkodzeniem pojazdu a decyzją o uruchomieniu dodatkowego kosztu związanego z wynajmem pojazdu zastępczego, natomiast ekonomiczność to także ocena, czy zaistniał związek przyczynowy poprzez zastosowanie probierza ekonomicznego. Sąd w przypadku wynajmu pojazdu zastępczego musi więc zmierzyć się z ustaleniem, czy decyzja będąca skutkiem szkody (w postaci wynajmu pojazdu) była powiązana przyczynowo – skutkowo ze szkodą poprzez kryterium konieczności i kryterium ekonomiczności.

W ocenie Sądu w odniesieniu do tej części łańcucha przyczynowo – skutkowego szkód związanych z uszkodzeniem pojazdu znaczenia nabierają okoliczności uwarunkowań faktycznych związanych z dotychczasowym korzystaniem z uszkodzonego samochodu oraz możliwością zapewnienia sobie korzystania z innego posiadanego pojazdu. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17 listopada 2011 roku (sygn. akt III CZP 5/11) istota zaliczenia wydatków na najem pojazdu zastępczego jako celowo i ekonomicznie uzasadnionych może mieć miejsce jedynie wtedy, gdy poszkodowany nie posiada innego wolnego i nadającego się do używania przez niego pojazdu.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, że wskutek kolizji, jaka miała miejsce w dniu 25 czerwca 2018 r., doszło do tzw. szkody całkowitej, a zatem nieopłacalności naprawy uszkodzenia pojazdu marki V. (...) o nr rej (...) w stosunku do jego wartości i że poszkodowany G. R. wynajął pojazd zastępczy.

Pozwany zakwestionował natomiast nie tylko czasokres tego najmu, ale przede wszystkim samą celowość wynajęcia pojazdu zastępczego przez poszkodowanego wobec uznania, że w momencie zgłaszania przez niego szkody, posiadał on jeszcze jeden pojazd w użytkowaniu.

Wobec powyższego zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu określonym w art. 6 k.c. to na powódzie spoczywał ciężar wykazania w pierwszej kolejności, że najem pojazdu zastępczego był celowy. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 22 listopada 2013 roku (sygn. akt III CZP 76/13) wydatki na najem pojazdu zastępczego powinny być nie tylko ekonomicznie uzasadnione, ale i celowe. Konieczne jest także zachowanie rozsądnej proporcji między korzyścią wierzyciela o obciążeniem dłużnika i z zasady tej (proporcjonalności) może wynikać zbędność najmu pojazdu zastępczego, jeżeli właściciel np. dysponuje innym pojazdem nadającym się do wykorzystania.

Dla wykazania celowości najmu pojazdu zastępczego w niniejszej sprawie powód przedstawił jedynie oświadczenie złożone przez poszkodowanego G. R. z dnia 29 czerwca 2018 r., że konieczność wynajęcia zastępczego uzasadniona jest w szczególności wykorzystywaniem go w celu zapewnienia potrzeb życiowych i że nie posiadał on innych pojazdów, które mogłyby zaspokoić potrzeby transportowe w tym zakresie. Sąd zważył jednakże, że o ile można zgodzić się ze stwierdzeniem, że na dzień sporządzenia przedmiotowego oświadczenia poszkodowany nie dysponował innym pojazdem w celu zaspokojenia potrzeb życiowych, o tyle na dzień zdarzenia tj. 25 czerwca 2018 r., dysponował on pojazdem marki P. (...), nr rej. (...), który był sprawny technicznie i z którego poszkodowany korzystał do momentu jego sprzedaży tj. do dnia 28 czerwca 2018 r. Tym samym Sąd uznał, iż w momencie uszkodzenia pojazdu marki V. (...), nr rej. (...) poszkodowany mógł zastąpić uszkodzony pojazd posiadany na chwilę szkody pojazdem marki P. (...) nr rej. (...), z którego jak wskazano korzystał do momentu jego sprzedaży. Pojazd ten był jedynie o klasę niższy niż pojazd uszkodzony, przy czym był sprawny technicznie. Na marginesie należy wskazać, iż również żona poszkodowanego posiadała swój pojazd, który wykorzystywała do dojazdów do pracy.

Do rozstrzygnięcia pozostawała zatem kwestia czy wynajęcie pojazdu zastępczego za kwotę 21.475,80 zł w okolicznościach sprawy było celowe i ekonomicznie uzasadnione w sytuacji, w której poszkodowany na dzień kolizji drogowej dysponował innym nadającym się do jazdy pojazdem, mogącym zastąpić pojazd uszkodzony. Na uwagę zasługuje fakt, iż powód domaga się kwoty 21.475,80 zł, zatem kwoty prawie dwukrotnie wyższej od wysokości szkody (10.800 zł). Należy zauważyć, iż poszkodowany niesłusznie zakładał, iż skoro kolizja nie była z jego winy, to należy mu się pojazd zastępczy bez względu na wszelkie inne okoliczności (tj. fakt posiadania innego pojazdu). Należy również pamiętać, iż jak wskazał poszkodowany nie interesowała go wysokość kosztów najmu, w tym stawka czy też globalna kwota. Znamiennym jest jednak stwierdzenie powoda, iż gdyby miał sam zapłacić ww. kwotę za najem, to nigdy by się na niego nie zdecydował. Zatem działania powoda (tj. zgłoszenie zawiadomienia o cesji oraz żądania zapłaty dopiero po zakończeniu najmu) i poszkodowanego (jak wyżej) uniemożliwiły uznanie zasadności choćby części kosztów najmu. W zachowaniu ww. brak jakichkolwiek działań zmierzających do minimalizacji szkody, wręcz przeciwnie zmierzały one do jej zwiększenia.

Jak ustalono poszkodowany w dniu 28 czerwca 2018 r., sprzedał D. W. (będącemu członkiem jego rodziny) i K. M. pojazd marki P. (...) o nr rej. (...). Pojazd ten w momencie sprzedaży nadawał się do jazdy i był sprawny, miał jedynie wgnieciony próg. Niejasne natomiast do końca są okoliczności w jaki sposób doszło do sprzedaży; poszkodowany nie umiał wyjaśnić czy gdzieś ogłaszał ofertę sprzedaży pojazdu, przyznał, że nie wywieszał żadnej kartki na aucie. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że od momentu poinformowania ww. osób przez poszkodowanego o chęci sprzedaży pojazdu do transakcji minęło jedynie ok. 1 lub 2 dni (czyli miało to miejsce już po kolizji). Najbardziej prawdopodobnym jest, że poszkodowany zdecydował o sprzedaży już po kolizji - po kontakcie z powodem odnośnie konieczności podpisania oświadczenia o nieposiadaniu innego pojazdu. Gdyby poszkodowany faktycznie nosił się z zamiarem jego sprzedaży zamieściłby ogłoszenia w internecie czy też przyczepił kartkę do szyby w aucie, czego jednak nie uczynił. Ponadto jak wynika z zeznań świadków sam zakup pojazdu przez kupujących D. W. i K. M. nie należał do

zakupów nagłych bądź pilnych. Ww. nie potrzebowali nabyć tego samochodu natychmiast, mogli poczekać miesiąc lub dwa – w tym czasie K. M. dysponowała innym pojazdem, z którego na co dzień korzystała. Należy również podkreślić, iż poszkodowany potrzebował samochodu przede wszystkim do dojazdów do pracy; nie wskazywał natomiast, że było mu potrzebne jakieś konkretne auto klasy D do jakichś konkretnych celów, tym bardziej, że żona poszkodowanego również posiadała auto, którym można było zaspokajać komunikacyjne potrzeby rodzinne. Należy wskazać, że poszkodowany i jego była żona nie mają dzieci, jedynie była żona posiada jedną córkę, tym samym zapotrzebowanie na auto „rodzinne” nie znajduje uzasadnienia. Poszkodowany nie wskazywał na jakiegokolwiek przeszkody w możliwości korzystania w tymże zakresie z tego drugiego pojazdu znajdującego się w małżeństwie stron (a właściwie trzeciego, a będącego w użytkowaniu żony poszkodowanego).

Podnieść tym samym należy, iż z uwagi na to, że konieczność wynajęcia pojazdu zastępczego była okolicznością sporną, niezbędne było podjęcie przez powoda inicjatywy poprzez wykazanie, że w istocie poszkodowany zasadnie wynajął pojazd zastępczy, bo nie dysponował innym pojazdem albo dysponując innym pojazdem – nie miał możliwości jego użytkowania.

W ocenie Sądu powód Ł. K. obowiązkowi w tym zakresie nie sprostał, w toku postępowania nie została bowiem przez niego wykazana ponad wszelką wątpliwość konieczność i celowość wynajęcia przez poszkodowanego G. R. pojazdu zastępczego wobec posiadania przez niego w momencie zdarzenia z dnia 25 czerwca 2018 r. oraz w momencie zgłaszania szkody innego pojazdu który swobodnie użytkował, a który został przez niego sprzedany mimo braku uznania tej sprzedaży za pilną, w konsekwencji czego powództwo jako nieudowodnione należało oddalić.

Powód swoim zachowaniem naruszył zasady współżycia społecznego, albowiem zdając sobie sprawę, że poszkodowany był w posiadaniu innego pojazdu, nie poinformował go o konieczności minimalizowania szkody, w tym ustalenia czy możliwe jest przesunięcie w czasie zawarcia umowy sprzedaży czy też ustalenia czy możliwym pozostaje dalsze korzystanie z tego pojazdu na czas likwidacji szkody. Poza tym powód nie zawiadomił o cesji wierzytelności i o najmie pojazdu celem podjęcia przez likwidującego szkodę ewentualnych kroków zmierzających do zminimalizowania szkody (np. przekazania pojazdu zastępczego przez Towarzystwo (...)). Powód wyczekał momentu zakończenia postępowania likwidacyjnego, co przy likwidacji szkody przez (...) toczyło się dłużej niż zwykle (dwuetapowe postępowanie: najpierw przez wyznaczone towarzystwo ubezpieczeń, dopiero później przez powoda), i dopiero wówczas zgłosił fakt wynajęcia pojazdu zastępczego oraz cesję wierzytelności. Należy pamiętać, iż również poszkodowany powyższych okoliczności nie zgłosił stronie pozwanej.

Wskazać należy, że w orzecznictwie poświęconemu zasadności ponoszenia kosztów przez ubezpieczyciela za wynajem samochodu zastępczego w przypadku szkody całkowitej, a więc w sytuacji, gdy odszkodowanie ustalone zostało w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy wartością pojazdu mechanicznego sprzed zdarzenia powodującego szkodę a wartością pojazdu w stanie uszkodzonym, którego naprawa okazała się niemożliwa lub nieopłacalna, ukształtował się pogląd, że odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do nabycia innego pojazdu mechanicznego. Jednakże, zdaniem Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, okres uzasadnionego najmu pojazdu zastępczego w warunkach szkody całkowitej może skończyć się w dniu wypłaty odszkodowania albo też wcześniej lub później niż dzień wypłaty odszkodowania, przy czym uzależnione jest to od momentu, w którym poszkodowany mógł odtworzyć możliwość korzystania z rzeczy uszkodzonej poprzez zakup innego pojazdu mechanicznego. Ustalając ten moment, należy uwzględnić mierniki staranności poszkodowanego, jego obiektywne możliwości finansowe i osobiste, a także mierniki staranności ubezpieczyciela przy wykonaniu zobowiązania lub sposób jego współdziałania z poszkodowanym (terminowość wypłaty odszkodowania, właściwe określenie wysokości odszkodowania, czy udzielenie pomocy w zbyciu pozostałości powypadkowych). Poszkodowany jeszcze przed datą otrzymania odszkodowania od pozwanego (tj. przed 25 września 2018 r.) posiadał środki pieniężne na zakup innego samochodu o parametrach zbliżonych do pojazdu uszkodzonego. Zauważenia wymaga fakt, iż w tym czasie poszkodowany zgodnie z ustalonym stanem faktycznym sprzedał już pojazd marki P. (...), nr rej. (...) za kwotę około 6.000 zł – albowiem taką kwotę wskazała świadek K. M. – a nie jak wynika z umowy kupna sprzedaży,

że była to kwota 3.300 zł oraz dokonał sprzedaży uszkodzonego pojazdu marki V. (...) nr rej. (...) za kwotę około 1.900 zł, tj. dysponował łącznie kwotą około 8.000 zł. Dodatkowo poszkodowany posiadał stałe miesięczne dochody, podobnie jak jego żona, tym samym dołożenie kwoty ok. 2.000 zł, aby nabyć pojazd zbliżony pod względem wartości, wieku i stanu technicznego do pojazdu uszkodzonego w wyniku kolizji z dnia 25 czerwca 2018 r., nie stanowiłoby większego nadwyrężenia domowego budżetu. Tym samym zdaniem Sądu uznać należało, iż poszkodowany dysponował środkami pieniężnymi umożliwiającymi mu nabycie innego pojazdu porównywalnego, w związku z czym środki z odszkodowania przyznane mu przez pozwanego dopiero decyzją z dnia 25 września 2018 r., nie były mu niezbędne do zakupu innego pojazdu. tym bardziej, że jak sam wskazał poszkodowany pieniądze ze sprzedaży P. (...) przeznaczył na zakup nowego pojazdu.

Jako pozbawione znaczenia Sąd uznał twierdzenia powoda odnośnie związania poszkodowanego złożoną ofertą, a to z uwagi na ustalenie, że do decyzji o sprzedaży pojazdu doszło już po kolizji, a nadto fakt możliwości dalszego korzystania z pojazdu przez poszkodowanego.

Jedynie na marginesie wskazać należy, iż materiał dowodowy nie dał podstaw do zakwestionowania dobowej stawki za najem, za którą wynajęty został pojazd zastępczy przez poszkodowanego, albowiem stawka ta mieściła się poniżej średniej stawki za najem pojazdu w segmencie „D”.

Mając powyższe na uwadze, uznając żądanie pozwu za niezasadne z uwagi na niewykazanie przez powoda konieczności najmu pojazdu zastępczego, Sąd powództwo oddalił.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia art. 98 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Stroną przegrywającą postępowanie okazał się powód.

Na koszty poniesione przez pozwanego składają się: 3.600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika zgodnie z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804 ze zmianami), 34 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 500 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów zaliczki na poczet opinii biegłego.

Orzeczenie w pkt III wyroku uzasadnia art. 98 k.p.c. w zw. z art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Powoda jako przegrywającego sprawę obciążono poniesionymi przez Skarb Państwa kosztami opinii biegłego w kwocie 376,47 zł.

Sędzia Magdalena Kuś